

**İLETİŞİM
ARAŞTIRMALARI**

KISA ÖZET

İLT209U

1.ÜNİTE-BİLİMSEL ARAŞTIRMA

TEMEL KAVRAMLAR

BİLİM NEDİR?

Akademik kitaplarda açıklanan olguların pek çoğunun ilk paragrafı; olgunun kavramsal tanımı üzerinde “tam bir uzlaşma olmadığı” belirtilmesiyle başlar. Olguların tanımlanışına yönelik bilimsel bilginin bir uzlaşmadan uzak gözükmesi bu hali, bilimi kavrayamamış insanlara şaşırtıcı gelebilir. Bunun nedeni çalışmaların süregelenliği, bilim adamlarının olgularla ilgili daha gelişkin kavrayışlara ulaşmak için hep daha derine ve daha uzağa, eleştirel ve çok yönlü bakabilme çabasıdır. Einstein’ın bilim tanımındaki; “düzenden yoksun duyu verileri” araştırılan olguya ilişkin gözlemleri işaret etmektedir. Gerçekten de aynı insanın farklı mesafe ve açılardan yaptığı gözlemler değişebildiği gibi, aynı uçağın diğer yandaki camlarından bakanların gözlemledikleri de farklı olabilir. Ama tüm gözlemler gözlemciler tarafından “mantıksal düşünceyle” uyumlu hale getirilerek anlamlandırılmaya çalışılır.

TEORİ (KURAM) NEDİR?

İnsanlar ezelden beri çevrelerini gözlemler ve gözlemlerinden hareketle bazı mantıksal ilişkiler kurarak sonraki durumlar için çıkarımlarda bulunurlar. Örneğin ağaçlarda olgunlaşan tüm elmalar yere düşer. Bir tüy süzülerek yavaşça yere düşerken bir taş yere hızla düşer. Ama gökyüzünde gördüğümüz ay yere düşmez. Neden elmalar düşerken ay düşmez? Neden taş tüyden hızlı düşer Reklamlarda önerilen ürünü satın aldığımız koşulda ulaşacağımıza koşullandırıldığımız durumlar veya duygusal haller de benzer koşullanma teorileri doğrultusunda tasarlanmaktadır.

HİPOTEZ VE SINAMA NEDİR?

Gözlemlerimize konu sayısız olgu vardır ve bu olgular arasında sayısız ilişki cereyan eder. Tüm bunları açıklamak için pek çok teori geliştirilmiştir ve insan merak duymaya ve gözlem yapmaya devam ettiği sürece de teoriler gelişmeye devam edecektir. Ancak bazen aynı olgusal ilişkileri açıklayan farklı teorilerin olgular arasındaki ilişkileri açıklayış biçimleri arasında farklılıklar olabilir Hipotezler doğrulanmak için değil sınanmak için ortaya atılırlar. Bubilimdeki nesnellik anlayışının bir gereğidir. Sınama ifadesi yerine doğrulama ifadesi kullanmak hata olur.

Hipotezimizin sınanmaya uygun olan formu şu şekilde olabilir: “Kadınlar ile erkekler arasında cezaya gösterilen tepki düzeyleri arasında fark yoktur”. Bu tip sınamalarda özellikle ilişkinin yokluğunu öneren hipotezler test edilir. Eğer ilişkinin yok olduğunu öneren hipotez “red edilirse” bu ilişkinin varlığına delalet eder. Sonraki aşamada kadın ve erkekler arasında hangi grubun cezaya daha çok tepki verdiği yine eldeki gözlem verilerinin istatistiksel analiziyle belirlenir.

GÖZLEM NEDİR?

Gözlem bir bilimsel araştırmada veri toplamak için kullanılan tekniklerin genel adıdır. Her araştırmanın amacı doğrultusunda nasıl bir gözlem yapılması gerektiği, yani uygun veri toplama teknikleri tasarlanır. Pozitivist bilim anlayışında sıklıkla kullanılan “görgül bilim” ifadesi de buradan gelir. Yani doğrudan yada dolaylı olarak gözlenemeyen (metafizik) konular bilimsel faaliyetin dışındadır. Bu haliyle bilim, “salt bir akıl yürütme faaliyeti” olmaktan da uzaklaşır Her gözlem tekniğin uygulamada pek çok ayrıntısı ve üstün ve zayıf yönleri vardır. Ancak

İLETİŞİM ARAŞTIRMALARI

bu konular bu bölümün amacı ve kapsamı dışında olduğu için ayrıntıya girilmemiştir. Önemli olan; seçilen gözlem teknik veya tekniklerinin araştırma amaçlarına uygunluğunun savunulabilmesidir.

NÜFUS VE ÖRNEKLEM NEDİR

Annenizi kek yaparken izlemiştinizdir. Un, şeker, yumurta ve yağdan belirli miktarlarda koyar ve iyice karıştırır. Tadı yerinde oldu mu diye parmağının ucuyla bir miktar alır ve tadar. Tadı yerinde midiye bütün bulamacı yemesi gerekmez! Parmak ucunda duran küçük bulamaç, tüm bulamacın özelliklerini zaten taşımaktadır ve “tüm” hakkında fikir verir. İşte buradaki bulamacı “nüfus”, kâfi miktardaki parmak ucu tadımlığını da “örneklem” olarak değerlendirebilirsiniz. Bulamacın denenen kısmının bütünü özelliğini gösterdiğini bilirsiniz. Yani “**nüfus**”; hakkında araştırma yaptığımız, belirli bir konuda niteliğini öğrenmek istediğimiz kitlenin bütünüdür. “**Örneklem**” ise nüfusun genel özelliklerini yansıtan, yani nüfusun bütünü temsil niteliği taşıyan, yeterli büyüklükteki seçilmiş nüfus parçasıdır

BAĞIMLI, BAĞIMSIZ VE ARACI DEĞİŞKENLER NEDİR?

Bu ünitenin başında yaptığımız bilim tanımını hatırlayalım. **Bilimi**; “gözlemleyebildiğimiz evrene dair sistemli biçimde veriler elde etmek, elde edilenleri diğer verilerle mantıksal ve anlamlı biçimde ilişkilendirmek ve ulaştığımız tüm yargıları alternatif gözlem ve ilişkilendirmelerle tekrarlı sınamalara tabi tutmak” olarak tanımlamıştık. Peki bilimsel faaliyete neden ihtiyaç duyarız? Bu soruya felsefi açıdan, ereksel açıdan, sosyolojik açıdan, ideolojik açıdan pek çok farklı cevaplar verilebilir. Burada bizi ilgilendiren bilimin fonksiyonel açıdan yapılma sebebi. Fonksiyonel açıdan neden bilim yaptığımız sorusu, “bilim ne işe yarar” sorusuyla aynı anlamda ele alınabilir. **Bilim**; (en genel haliyle) *olgular arasındaki neden-sonuç ilişkilerinin yapısını çözümlenmeye yarar.*

Mediatör ve moderatör değişkenlerin her ikisi de bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki ilişkinin yapısında farklılığa yol açmasına rağmen birbirlerinden farklıdır ve karıştırılmamalıdır.

Bağımlı ve bağımsız değişken arasında öngörülen ilişkinin yapısında değişikliğe neden olma potansiyeline sahip “farklı gözlem kategorilerine” **moderatör değişken** denir. Moderatör değişken; bağımsız ve bağımlı değişken arasındaki ilişkinin yönüne ve/veya gücüne etki eden üçüncü değişkendir.

VERİ, BULGU, BİLGİ VE SOYUTLAMA NEDİR?

Bilimsel çalışmalarda sıklıkla kullanılan ifadelerden biri de veridir.

Veri; araştırmamızda incelediğimiz değişkenlerin gözlenen niteliksel veya niceliksel özelliklerine atfen saptanan değerlerdir. Örneğin; Türkiye İstatistik Kurumu her yıl enflasyon oranlarını açıklar. Bu bir veridir.

Bu verinin elde edilmesi için enflasyon sepeti içinde dikkate alınacak ürün grupları belirlenir. Enflasyon sepeti şüphesiz çok çeşitli ürün gruplarından oluşmaktadır, ancak örneği basitleştirmek adına bu sepette giyim, gıda, ulaşım ve barınma gideri olduğunu varsayalım. Sepetteki her bir ürün grubunun hane halkı harcamaları içindeki görece payının öngörülmesi gerekir Veriler, ulaşılmak istenen bulgunun girdisini oluştururlar. Bölümün başındaki enflasyon hesaplaması örneğini hatırlayın. Enflasyon hesaplaması için alternatif ürün gruplarındaki kategorilere ilişkin elde edilen tüm veriler, başta öngörülen biçimde oranlanarak bütüne yansıtılır

İLETİŞİM ARAŞTIRMALARI

ve nihai enflasyon oranı “bulunur”. Bu nihai oran “bulgu”dur. Veya ikincil verilerden yararlanan bir araştırmacının son 20 yıldaki enflasyon oranları ve yatırım harcamaları verilerine ikincil kaynaklardan ulaştığını ve iki değişkenin ilişkisel yapısını çözümlediğini düşünün. Ortaya konan ilişkisel yapı da “bulgu”dur. **Bulgu**; verilerin amaç doğrultusunda seçilmesi, sınıflandırılması ve ilişkilendirilmesiyle ulaşılan sonuçtur Burada açıklanan bilgi; gözleme dayalı usulların, daha önce üretilmiş bilgilerle anlamlı şekilde ilişkilendirilmesiyle oluşturulan “bilimsel nitelikteki bilgi”dir.

GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK NEDİR?

Geçerlilik ve güvenilirlik, bilimsel bilginin niteliğinin yorumlanışında kullanılan temel kavramlardır. Bilimsel bilgiyi diğer bilgi türlerinden ayırırken, geçerli ve güvenilir olduğu vurgulanır. Geçerlilik, bilimsel bulguların “doğru” olması, gerçeği göstermesidir. Güvenilirlik, tekrarlı sınamalarda aynı sonuca ulaşılmasıdır. Yani bilimsel bilgi, doğru olanı göstermeli (geçerlilik) ve bu doğru süregelen olmalıdır.

(güvenilirlik). Hatta bilim “geçerli ve güvenilir bilgi” olarak tanımlanabilmektedir. Güvenilir olması gerekenin gerçekte ne olduğu konusunda da farklı yaklaşımlar vardır. Güvenilirliği de geçerlilik gibi ölçme aracının bir niteliği olarak gören yaklaşımlar olmakla birlikte, aynı ölçme aracıyla yapılan tekrarlı ölçümlerde aynı bulgulara ulaşmak olarak değerlendiren yaklaşımlar da vardır. Güvenilirlik, bilimsel bilginin evrenselliği yani genel geçerliğiyle ilgilidir.

Bu Özetin tamamını, Çıkmış Sorularını, Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/iletisim-arastirmalari-ilt209u?search=%C4%B0LT209U>